

קטעי עתונות

22 אפריל 1988

מרכז הזירה מתרוקן

ישראל היא מדינה מודרנית, שנושאי המחלוקת המפלגתית לקוחים בה מאוצר המושגים של העולם השלישי

זבולון המרי, הנדבנה שוחבה מפלגה לכת

מאת א. שוייצר

היבטים אחרים למה שהתרחש בראשית השבוע במפ"ל, כעקבות זכיתו של הפרופסור אבנר שאקי במקום הראשון ברשימת המפלגה לבחירות לכנסת ה-12. אך אף לא אחד מהיבטים אלה איננו מצדיק את הכינויים "תרהמה וזעזוע", שאותם ביקשו משקיפים, קורבים ורחוקים, להרכיב לאירוע עצמה הפרופסור הזוכה ניצב כקו ההתפתחות העוברת על מפלגה זו, ואשר תוך 20 שנים העבירה אותה מקצה אחד של הקשת המפלגתית אל הקצה השני. מי שגורס שהשמה האמיתית היא השמחה לאיד, יאמר - ובצדק יאמר - בהתכוונו לזבולון המרי - על פי הכתוב בפרקי אבות: "על דאספת, אספור", . הלה לא זו בלבד שהינו אחד מן הצבועים והאונטניים של הפוליטיקה הישראלית, אלא גם היה המוביל בהתפתחות שהעלתה אותו למעמד הנציג המוכח של מפלגתו. אלא שהתפתחות זו כרתה את הבור, שלתוכו נפל השכם ביום ב' בבוקר. המרי, יחד עם כן-ביתו יהודה בן מאיר, זכה כמה שהגיע לו.

לא באישנות עדות המחורח

אך, כאמור, לתרהמה ולזעזוע אין מקום. עסקניה של המפ"ל צמחו כעשורים האחרונים, ברובם הגדול, בישיבות מסוימות שהפכו, בהשפעת ראשיתן, לקנים של לאומנות בלתי מתשרתת והדורה ברוח "משיח עכשיר". ההצבעה במרכז, שהעלתה את שאקי והורידה את המרי, הודרכה על ידי אותם תלמידי ישיבה כיוון שהמנצח הינו איש הכשרה הליניארי רית, והואיל ומרובר בחבורת עסקנים הכמה לאמירות ברוחות, הרי שהתוצאה היתה צפויה מראש. ההקצנה היא הכלל בכתות: האיל ובהתנתג המרי הצטמצמה המפ"ל והפכה לכת, היא בחרה נציגות והנהגה העשירית כצלמה.

יש המייחסים התפתחות זו למשך קלן הגדל בהתמרה של עדות המורה באקטיווה של המפ"ל. דעה זו היא אחד מן ההבלים הנפוצים בקרב מפרשי הפוליטיקה הישראית. הישיבות, דוגמת "מרכז הרי", שמקור קרינת רוח הלאומנות המשרתת, היו אשכנזיות: מורה המורים ומקור הסמכות - הרב יהודה קוק - היה אשכנזי, ועל כל רב יצחק לוי (המכונה כמובן המפ"ל) יש דרוקמנים ואלרמנים וכו' לעשרות. גוש אמנים, שבו התגלמה השראתו הרעיונית של הרב קוק, הוא ארגון אשכנזי מוקק, פרוש שאקי ושות' אינם אלא תלמידים תהונים על פי תורת מורייה למי מן השמאל ומן המתנה החולנית יש טענות אל המפ"ל אל הדרך שהיא בחרה, מוטב שיכוון אתן אל אלה שהתוו את הדרך החוללה, מן החינה הארגונית את התמורה שהגיעה עתה להבשלה.

כעין סוגריים ניתן להוסיף כי תורת ישראל על תוספותיה ההלכיות תיות המאחרות יותר פתוחה לפירוש שונים וסותרים. הרגשת היסוד הלאומני המודרני מרמזת על שחיקת היסוד הדתי הייחודי כמי גילת האמונות המפ"לית. האמונה וקיום מצוות על פי ההלכה איננה מספקת עוד את הכמיהה לתכנים מעיד על כך היסוד המשיחי המתמצה, כמחודתו הישראלית העי רבנית, בהעלאת מושגים חילוניים כגון ריבנות וקודי גבול לדרגת קדושה.

מפלגות למחנות

נאמר, שלפחות מאז 1977 צערה המפ"ל - ויודגש: כדנהגנו של זבולון המרי - אל הלא-כלום הפרי ליטי, עד שכיום היא איננה אלא מין מעי עיוור של הליכוד, יש אומרים של התחיה - שנפטרה מן הכופר רפאל איתן. מזווית ראייה כוללת יותר ממשך חילונה תהליך, שאפי' שר להגדירו כהתרוקנות מרכזה של היורה הפוליטית הישראלית. ראשית התהליך בשנות ה-60 המוקדמות, כאשר לוי אשכול המנחה פתח ברי כוח השמאל במפלגה אחת. בכך דחף את הציונים הכלליים, מפלגה שהיתה פתוחה לשני הכיוונים, לעבר חרות: הקמת גח"ל היתה תוצאה בלתי נמנעת ממהלכו של אשכול. מלחמת ששת הימים וכיבוש ארץ ישראל שיעבדו את הליברלים לתרות; ובהשפעת אותם

קטעי עתונות

דבר

אנשים

"משה דיין" - בכורה

כמעט ידירים, כני משפחה, חברים לדרך הפוליטית, ובחסות ראש העיר שלמה להט, תתקיים בתחילת החודש הבא הקרנת הבכורה לסרטו של פיטר פרייטשטרט על משה דיין (בתמונה). ההקרנה היא יוזמה של עמותת ידיו משה דיין, עדיית ת"א יפו והמרכז הבינלאומי להנצחת אישי חזון בעם היהודי. את הסרט הפיק וביים פיטר פרייטשטרט כמסגרת המפעל להנצחת היהודי. במסגרת זו נעשו כבר סרטים על פנחס ספיר, לוי אשכול, ברל כצנלסון והרב קוק. הסרט משקף את משה דיין האיש הפוליטי, מתחילת דרכו ועד סופה. כרוכו הוא מורכב מפסיפס ראינות עם אישים שהכירוהו ומקטעי ארכיון מצולמים. לירותו של דיין משוחזרת בהשתתפות שחקנים.

קטעי עתונות

חדשות

20 אפריל 1988

ידו

מי הם המושלים הטובים שלנו? דן מרגלית: "רוד בריגוריון ולוי אשכול". פרוש יצחק גל-גור: "בתנועת העבודה - רוד בריגוריון, לוי אשכול, ופנחס ספיר. גם שמעון פרס מקבל ניקוד טוב, בזכות היכולת שלו להודי לייט על התכנית הכלכלית ולהוציא אותה לפועל תוך כדי מניפולציה שלטונית טובה. במחנה הימין היחיד שאפשר להגיד עליו דברים טובים מבחינת היכולת למשול, הוא שר האוצר, משה נסים. הגרועים: משה שרת ויצחק שמיר. גם יצחק רבין ומנחם בגין לא זוכים לניקוד גבוה. פרוש גל-גור: גולדה מאיר ויצחק רבין. גולדה היא דור גמה למנהיג שלא השאיר אחריו שום חותם חיר בי על שום דבר רציני. רבין בזבו הזדמנות היסטורית שניתנה לו ב'74, משום שלא ידע לפנות אל העם ישירות, ולגייס אותו. יצחק שמיר הוא מושל גרוע, ועומדת לזכותו נקודה אחת: בעוד שלגולדה מאיר היה כוח פוליטי רב שלא ידעה לנצל, ולרבין היתה הזדמנות שפספס, לשמיר לא היו מעולם לא כוח רב, ולא הזדמנות."